

Marcin Kibitlewski

10 lutego 2025 r.

Biała Podlaska

Email: kibitlewski@crg.pl

Warsztaty dotyczące finansowania projektów
przyrodniczych z funduszy UE

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady konstruowania projektów z zakresu ochrony przyrody

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ogólne zasady przygotowania projektu

- wniosek wypełnij starannie
- pisz jasno i konkretnie
- wniosek to dla oceniającego jedyne źródło informacji o projekcie, napisz go tak, aby oceniający nie musiał się domyślać, co planujesz
- unikaj ogólnikowych stwierdzeń i nic niewnoszących dodatkowych informacji oraz - o ile nie jest to konieczne - powielania tych samych informacji w różnych częściach wniosku
- unikaj skrótów, żargonu oraz języka specjalistycznego czy terminologii technicznej, które nie będą zrozumiałe dla każdego odbiorcy lub uczestnika projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

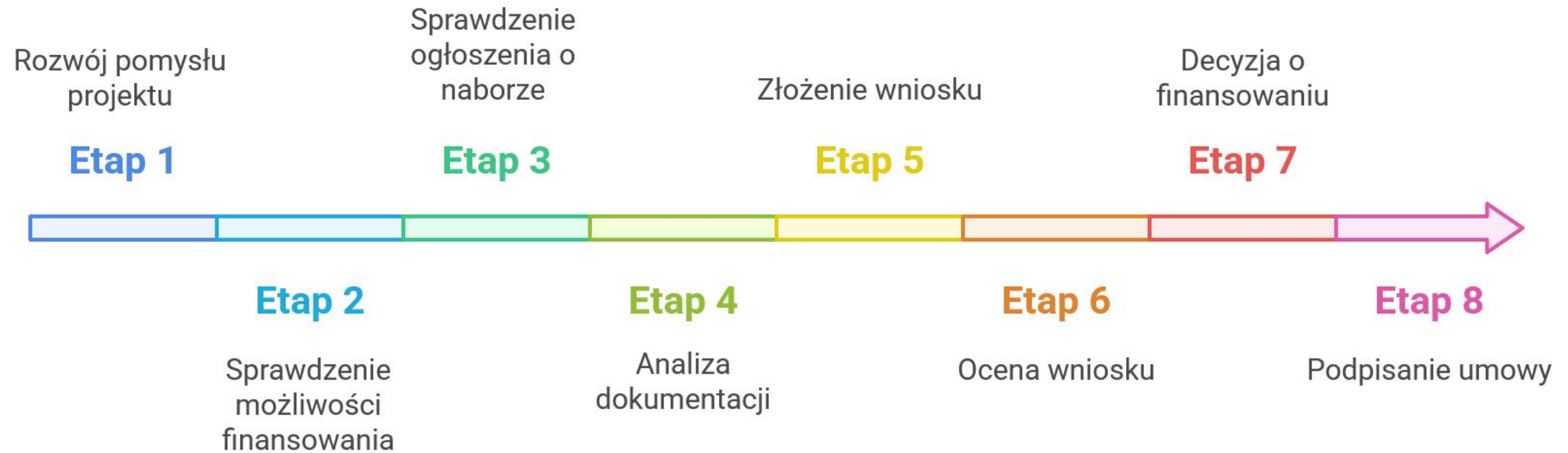
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Etapy przygotowania wniosku o dofinansowanie:

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kwalifikowalność wydatków:

Wydatek jest kwalifikowalny jeśli spełnia **łącznie** następujące warunki:

- jest zgodny z przepisami prawa
- jest zgodny z umową o dofinansowanie projektu i Wytycznymi oraz innymi procedurami, do stosowania których beneficjent zobowiązał się w umowie o dofinansowanie projektu
- został faktycznie poniesiony w okresie wskazanym w umowie o dofinansowanie projektu
- **jest niezbędny** do realizacji celów projektu i został poniesiony w związku z realizacją projektu
- został dokonany w sposób przejrzysty, racjonalny i efektywny, z zachowaniem zasad uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów
- został należycie udokumentowany zgodnie z wymogami określonymi w Wytycznych
- został rozliczony we wniosku beneficjenta o płatność

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wskaźniki produktu i rezultatu

- **wskaźniki produktu** to bezpośrednie, materialne efekty realizacji projektu mierzone konkretnymi wielkościami. Wskaźniki produktu są związane **wyłącznie z okresem realizacji projektu**, mogą więc być podawane wyłącznie za lata, w których projekt jest realizowany – muszą być zatem zgodne z terminami realizacji projektu
- **wskaźniki rezultatu** to efekty projektu, które pojawiają się w wyniku zrealizowania zakresu rzeczowego inwestycji. Wskaźniki te mogą być przedstawione za okres nie wcześniejszy niż wskaźniki produktu, bowiem zawsze są ich wynikiem. Wskaźniki rezultatu powinny być osiągnięte na moment zakończenia realizacji projektu lub **najpóźniej w okresie 12 miesięcy** od zakończenia realizacji projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Analiza występowania pomocy publicznej / pomocy de minimis w projekcie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Uprozczone metody rozliczania wydatków (1)

- **stawka ryczałtowa** – stanowi określony procent jednej lub kilku kategorii kosztów, przez co następuje uzależnienie wysokości kosztów liczonych stawką ryczałtową od wartości innych wydatków projektu. Zazwyczaj są stosowane do **wyznaczania wysokości kosztów pośrednich** w projekcie
- **stawka jednostkowa** – to kwota wypłacana Beneficjentowi za wykonanie zdefiniowanych wcześniej w projekcie konkretnych produktów lub rezultatów. Rozliczenie następuje poprzez **przemnożenie liczby faktycznie zrealizowanych produktów lub rezultatów przez przyjętą stawkę**. Stawki jednostkowe najczęściej znajdują zastosowanie w projektach **szkoleniowych**, gdzie mogą dotyczyć np. przeszkolenia jednej osoby z obsługi programu komputerowego lub zrealizowania kursu języka angielskiego dla osoby niepracującej

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Uprozczone metody rozliczania wydatków (2)

- **kwota ryczałtowa** – jest to określona w umowie o dofinansowanie kwota za wykonanie konkretnego zadania w projekcie. Ustalana jest najczęściej w oparciu o przygotowany przez Wnioskodawcę projekt szczegółowego **budżetu projektu**, który następnie jest uzgadniany/zatwierdzany na etapie oceny projektu. Kwota ryczałtowa obejmuje wszystkie wydatki niezbędne do realizacji objętego nią zadania, które mieszczą się w katalogu kosztów kwalifikowalnych i zostały wykazane w zatwierdzonym w budżecie projektu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Koszty pośrednie (1)

- koszty pośrednie to koszty niezbędne do realizacji projektu, których **nie można** bezpośrednio przypisać do głównego celu projektu
- koszty pośrednie traktowane są jak wydatki faktycznie poniesione. Nie ma obowiązku gromadzenia faktur i innych dokumentów księgowych o równoważnej wartości dowodowej na potwierdzenie poniesienia wydatku w ramach projektu
- rozliczenie kosztów pośrednich następuje według określonej stawki ryczałtowej w oparciu o przedstawiane do rozliczenia kwalifikowalne koszty będące podstawą rozliczenia stawek (na wysokość wydatków rozliczanych stawką ryczałtową mają wpływ również wszelkiego rodzaju pomniejszenia, np. korekty finansowe)
- jeśli całkowita wartość projektu **nie przekracza 200 000 EUR**, uwzględnienie kosztów pośrednich w budżecie **jest obligatoryjne**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Koszty pośrednie (2)

Kosztami pośrednimi są m.in.:

- koszty koordynatora projektu oraz innego personelu zaangażowanego w zarządzanie, rozliczanie, monitorowanie projektu lub prowadzenie innych działań administracyjnych w projekcie, w szczególności koszty wynagrodzenia tych osób, ich delegacji służbowych i szkoleń
- koszty zarządu (wynagrodzenia osób uprawnionych do reprezentowania jednostki, których zakresy czynności nie są przypisane wyłącznie do projektu, np. kierownika jednostki)
- koszty personelu obsługowego (obsługa kadrowa, finansowa, administracyjna, sekretariat, kancelaria, obsługa prawna, w tym dotycząca zamówień) na potrzeby funkcjonowania jednostki
- koszty obsługi księgowej, utrzymania powierzchni biurowych (czynsz, najem, opłaty administracyjne)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Koszty pośrednie (3)

- wydatki związane z otwarciem lub prowadzeniem wyodrębnionego na rzecz projektu subkonta na rachunku płatniczym lub odrębnego rachunku płatniczego
- opłaty za energię elektryczną, ciepłą, gazową i wodę, opłaty przesyłowe, opłaty za odprowadzanie ścieków, opłaty za wywóz odpadów komunalnych, koszty usług pocztowych, telefonicznych, internetowych, kurierskich
- koszty materiałów biurowych i artykułów piśmienniczych
- koszty ochrony
- koszty sprzątania pomieszczeń, w tym środków czystości, dezynsekcji, dezynfekcji, deratyzacji tych pomieszczeń
- opłaty pobierane od dokonywanych transakcji płatniczych (krajowych lub zagranicznych)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Mechanizmy finansowania projektów i przedsięwzięć – zaliczka, refundacja

- zaliczka to środki otrzymane przez podmiot przed poniesieniem wydatków lub kosztów uzyskania przychodów w trakcie realizowanego projektu
- otrzymanie środków pieniężnych następuje po podpisaniu umowy o dofinansowanie i ustanowieniu zabezpieczenia - należy złożyć wniosek o przekazanie środków w formie zaliczki – **wniosek o zaliczkę**
- refundacja to zwrot środków wcześniej wydatkowanych w ramach projektu unijnego. W odróżnieniu od płatności zaliczkowych, refundacja (części lub całości wydatków) następuje, gdy wydatki ponoszone są w trakcie realizacji projektu ze środków własnych beneficjenta, a dopiero później, po wykazaniu poniesionych wydatków, są one zwracane, czyli refundowane

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady uzyskania i rozliczenia zaliczki

- otrzymana zaliczka powinna być przeznaczona na sfinansowanie zaplanowanych we wniosku wydatków kwalifikowanych
- zaliczkę należy rozliczyć w terminie wskazanym w umowie o dofinansowanie np. **do 6 miesięcy** od dnia jej otrzymania
- zaliczka może być wypłacona **w transzach**, do wysokości określonej w Harmonogramie płatności, na podstawie złożonych przez Beneficjenta i zatwierdzonych wniosków o płatność
- kolejna transza zaliczki może zostać wypłacona **po rozliczeniu** określonego w umowie o dofinansowanie procentu dotychczas przekazanej zaliczki
- dokumenty wykazywane przy rozliczeniu zaliczki muszą być opłacone zgodnie z montażem finansowym wskazanym we wniosku o dofinansowanie, tzn. z zachowaniem udziału dofinansowania oraz wkładu własnego beneficjenta w wydatkach kwalifikowanych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ocena formalna:

- rozpoczyna się pierwszego dnia następującego **po dniu zamknięciu naboru** i kończy się zatwierdzeniem wyniku oceny formalnej dla wszystkich wniosków o dofinansowanie projektów, złożonych w naborze

W wyniku **oceny formalnej** Twój wniosek o dofinansowanie może zostać:

- A. oceniony pozytywnie** w ramach tego etapu i skierowany do kolejnego etapu oceny – w przypadku spełnienia wszystkich kryteriów dla etapu oceny formalnej albo
- B. wezwany do uzupełnienia** lub poprawy w zakresie spełnienia kryteriów dla etapu oceny formalnej – w przypadku stwierdzenia braków w zakresie kryteriów możliwych do poprawy lub uzupełnienia, stwierdzenia omyłki pisarskiej lub rachunkowej, albo
- C. oceniony negatywnie** w ramach tego etapu w przypadku niespełnienia któregokolwiek z kryteriów formalnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ocena merytoryczna:

- rozpoczyna się pierwszego dnia po zakończeniu etapu oceny formalnej dla wszystkich wniosków podlegających ocenie w ramach danego etapu i kończy się zatwierdzeniem wyniku oceny merytorycznej dla wszystkich wniosków o dofinansowanie projektów
- dokonywana jest przez dwóch członków KOP (zgodnie z zasadą „dwóch par oczu”). Każdy z członków KOP dokonuje oceny indywidualnie i wypełnia osobną Kartę oceny a następnie zamieszcza ją w aplikacji WOD2021 w systemie CST2021

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Uzupełnienie i poprawa wniosków o dofinansowanie

- możesz uzupełnić lub poprawić wniosek o dofinansowanie projektu **w zakresie określonym w wezwaniu**
- wezwanie do uzupełnienia lub poprawienia wniosku przekazywane jest wnioskodawcy drogą elektroniczną na adres elektronicznej skrzynki podawczej ePUAP wskazanej we wniosku o dofinansowanie. Wraz z wysłaniem wezwania, w systemie CST2021 w aplikacji WOD2021 na konto wnioskodawcy zostanie przekazane powiadomienie o konieczności poprawy/uzupełnienia wniosku o dofinansowanie
- w wezwaniu do uzupełnienia lub poprawienia wniosku zostanie wyznaczony termin na poprawę/uzupełnienie, adekwatny do zakresu uzupełnień lub poprawek wskazanych w wezwaniu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Warunki zawarcia umowy

Umowa o dofinansowanie projektu może zostać zawarta, jeżeli:

- spełniłeś warunki umożliwiające udzielenie wsparcia
- złożyłeś dokumenty wskazane w Regulaminie wyboru projektów
- będą dostępne środki
- podpisanie Umowy / podjęcie Uchwały /zawarcie Porozumienia następuje po przedłożeniu przez Wnioskodawcę brakujących dokumentów
- zawarcie umowy o dofinansowanie **może zostać poprzedzone kontrolą**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria wyboru projektów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria formalne (1)

- wniosek został wypełniony i złożony w systemie teleinformatycznym
- termin złożenia wniosku jest zgodny z terminem określonym w ogłoszeniu o naborze
- wnioskodawca oraz partner projektu (o ile dotyczy) jest uprawniony do aplikowania w ramach danego naboru wniosków
- zgodność projektu z Działaniem, w ramach którego ogłaszany jest nabór
- projekt realizowany jest na obszarze województwa lubelskiego, w szczególności na terenie określonym w danym Działaniu, w ramach którego ogłaszany jest nabór
- projekt wybierany w sposób niekonkurencyjny został zidentyfikowany jako projekt strategiczny lub będzie realizowany w formie instrumentu finansowego
- wniosek o dofinansowanie został sporządzony poprawnie pod względem formalnym

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria formalne (2)

- wniosek o dofinansowanie został sporządzony poprawnie pod względem merytorycznym
- realizacja projektu w określonych ramach czasowych
- wsparcie polityki spójności będzie udzielane wyłącznie projektom i Wnioskodawcom oraz Partnerom, którzy przestrzegają przepisów antydyskryminacyjnych
- zgodność z warunkami dla pomocy publicznej/pomocy de minimis
- zgodność dokumentacji środowiskowej z zakresem wniosku o dofinansowanie i zezwoleniem na realizację inwestycji
- miejsce realizacji planowanych działań
- zgodność zaplanowanych w projekcie działań z planami ochrony i aktami prawa miejscowego
- wpływ projektu na realizację działań ochronnych wskazanych w dokumentach zarządczych dla danego gatunku/siedliska

Kryteria formalne (3)

- pozytywna opinia organów ochrony przyrody odpowiedzialnych za ochronę przyrody na obszarze, na którym realizowany będzie projekt
- kwalifikowalność inwestycji w zielono-niebieską infrastrukturę na obszarach miejskich
- kwalifikowalność projektów obejmujących ingerencje na terenach zieleni miejskiej i pozamiejskiej, w tym w parkach miejskich
- zgodność projektu z Programem ochrony środowiska województwa lubelskiego 2030
- kwalifikowalność inwestycji z zakresu remediacji terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacji terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą
- kwalifikowalność infrastruktury turystycznej na obszarach chronionych
- kwalifikowalność działań infrastrukturalnych niezwiązanych bezpośrednio z ochroną siedlisk oraz gatunków chronionych i zagrożonych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria merytoryczne (1)

- trafność zdefiniowania celów projektu
- trafność wyboru właściwego wariantu inwestycyjnego realizacji projektu
- wykonalność wybranego wariantu inwestycyjnego realizacji projektu
- zgodność projektu z wymaganiami prawa dotyczącego ochrony środowiska
- projekt jest zgodny z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych
- projekt jest zgodny z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- przestrzeganie zasad równości kobiet i mężczyzn
- przestrzeganie zasad niedyskryminacji, w tym zapewnienie dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
- przestrzeganie zasad zrównoważonego rozwoju, w tym zasady „nie czyń poważnych szkód”

Kryteria merytoryczne (2)

- poprawność założeń do analizy finansowo-ekonomicznej
- efektywność finansowa inwestycji
- trwałość finansowa inwestycji
- efektywność ekonomiczna projektu
- identyfikacja stanu istniejącego
- znaczenie przedmiotu ochrony (gatunki i siedliska)
- zastosowanie rozwiązań ochronnych i zwiększających różnorodność biologiczną
- adekwatność i trafność zaplanowanych zadań i metod ich realizacji

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria merytoryczne (3)

- zgodność rekultywacji z celem szczegółowym tj. ochroną przyrody, utrzymaniem i zwiększaniem różnorodności biologicznej
- komplementarność projektu
- wpływ na środowisko
- działania informacyjno -edukacyjne w projekcie
- oddziaływanie na zasadę równości szans i niedyskryminacji
- zastosowanie rozwiązań ochronnych i zwiększających różnorodność biologiczną

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Centralny System Teleinformatyczny (CST) i alternatywne systemy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

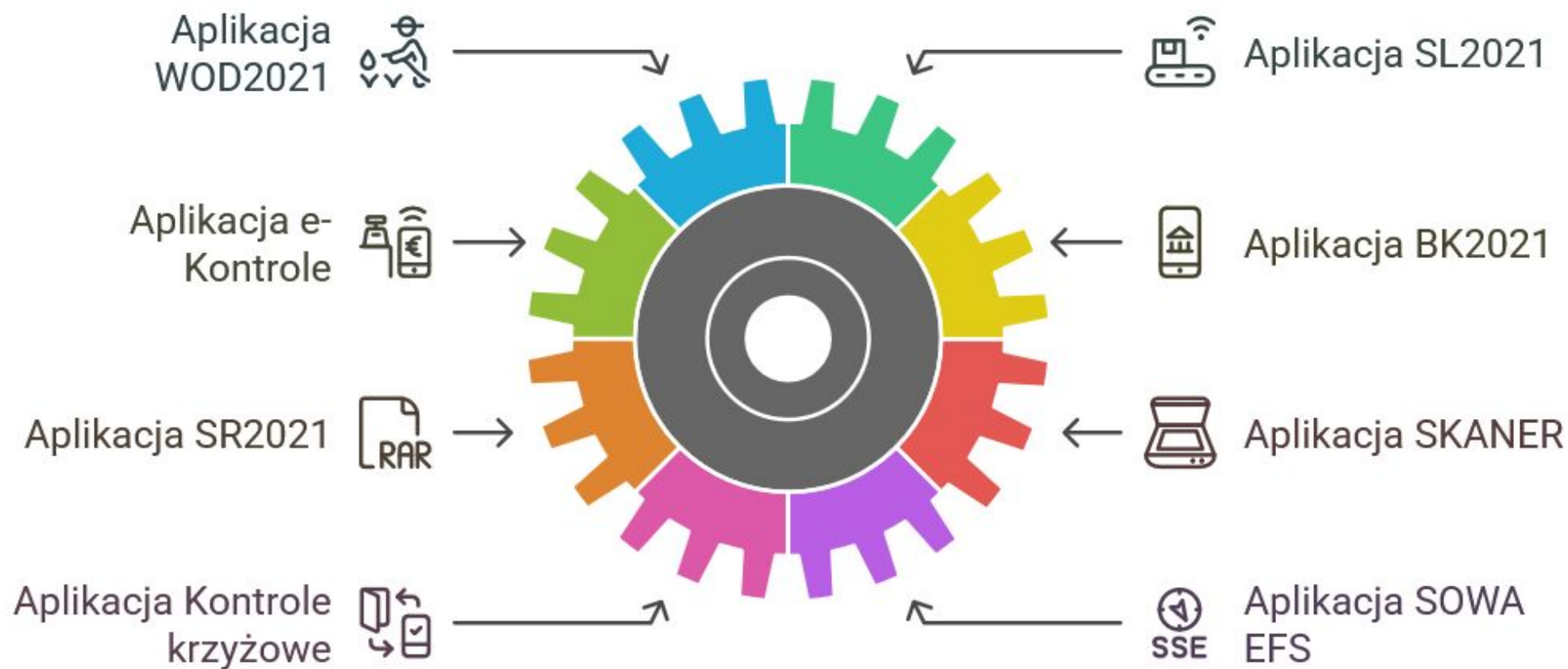
Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacje wchodzące w skład systemu teleinformatycznego CST2021

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Generator wniosków WOD2021

umożliwia:

- przygotowanie wzoru wniosku o dofinansowanie
- zarządzanie naborem
- przygotowanie i złożenie wniosku o dofinansowanie
- zarejestrowanie przebiegu oceny wniosku
- automatyczne przekazanie danych zawartych we wniosku do SL2021
- korektę wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja SL2021

zapewnia wystandaryzowane formularze:

- wniosków o płatność
- harmonogramów płatności
- przechowujące wybrane informacje o zamówieniach publicznych i kontraktach powiązanych z projektem

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Aplikacja BK2021

- internetowa baza ofert z ogłoszeniami beneficjentów, która wspiera realizację zasady konkurencyjności
- konieczność publikowania ogłoszeń przy wartości powyżej 50 tys zł netto
- nie stosuje się m.in. do zamówień, do których zastosowanie ma ustawa Prawo zamówień publicznych
- ustawę stosuje się do zamówień, których wartość jest równa lub przekracza kwotę 130 000 zł
- w przypadku podmiotów stosujących ustawę Pzp zasada konkurencyjności będzie miała zastosowanie wyłącznie do zamówień w przedziale wartości 50 000 zł – 129 999 zł

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Inne aplikacje służące do aplikowania

- aplikacja MEWA - mazowieckie
- aplikacja IGA - małopolskie
- aplikacja LSI2021+ - wielkopolskie
- aplikacja LSI2021 - śląskie
- PW2021 - opolskie
- aplikacje LSI - projekty realizowane przez PARP, NCBiR, BGK (kredyt ekologiczny, kredyt technologiczny)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady udzielania wsparcia w ramach działania 3.9 Ochrona bioróżnorodności na obszarach objętych formami ochrony przyrody

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Podstawowe zasady dotyczące naborów

- termin naboru projektu: **02.01.2025r. - 27.02.2025r.**
- kwota dofinansowania: **53 162 442,13 PLN**
- typ naboru: **konkurencyjny**
- maksymalny poziom dofinansowania projektu z EFRR: **85% wydatków kwalifikowalnych**
- maksymalna dopuszczalna kwota dofinansowania projektu: **brak ograniczeń kwotowych**
- minimalna i maksymalna wartość projektu: **brak ograniczeń kwotowych**
- minimalna i maksymalna wartość wydatków kwalifikowalnych projektu: **brak ograniczeń kwotowych**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy projektów i warunki dofinansowania (1)

- Typ projektu: 1. Działania ochronne mające na celu zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, grzybów, zwierząt.
- Typ projektu: 2. Monitoring siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, grzybów, zwierząt jako element projektu ochrony bioróżnorodności.
- Typ projektu: 3. Zwalczanie inwazyjnych gatunków flory i fauny, jako element projektu ochrony bioróżnorodności.
- Typ projektu: 4. Rozbudowa i doposażenie ośrodków rehabilitacji dzikich zwierząt.
- Typ projektu: 5. Przebudowa/remont ośrodków edukacji ekologicznej, w tym doposażenie zaplecza dydaktycznego.

Typy projektów i warunki dofinansowania (2)

- Typ projektu: 6. Budowa, rozwój ośrodków oraz centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime na obszarach miejskich i pozamiejskich, np. banków genowych, ogrodów botanicznych oraz parków miejskich służących ochronie i zwiększaniu różnorodności biologicznej.
- Typ projektu: 7. Rozwój infrastruktury związanej z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo służącej ograniczeniu antropopresji i degradacji środowiska.
- Typ projektu: 9. Opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej obszaru realizacji projektu ochrony bioróżnorodności jako element projektu.
- Typ projektu: 10. Remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wnioskodawcy (1)

- jednostki samorządu terytorialnego, ich związki, porozumienia i stowarzyszenia
- jednostki organizacyjne jednostek samorządu terytorialnego posiadające osobowość prawną
- Parki Krajobrazowe i Zespoły Parków Krajobrazowych
- podmioty sprawujące nadzór lub zarządzające obszarami chronionymi
- Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
- Państwowe Gospodarstwo Leśne Lasy Państwowe i jego jednostki organizacyjne
- podmioty tworzące system szkolnictwa wyższego i nauki
- kościoły i związki wyznaniowe oraz osoby prawne kościołów i związków wyznaniowych (dla typu 6,7)
- spółki Wspólnot Gruntowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wnioskodawcy (2)

- organizacje pozarządowe
- instytucje oświatowe
- ośrodki edukacji ekologicznej
- jednostki sektora finansów publicznych posiadające osobowość prawną działające w sferze ochrony środowiska
- spółki prawa handlowego, w których większość udziałów lub akcji posiadają jednostki samorządu terytorialnego lub ich związki
- spółdzielnie mieszkaniowe (dla typu 6)
- wspólnoty mieszkaniowe (dla typ 6)
- podmioty Ekonomii Społecznej (dla typu 5)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady udzielania wsparcia w ramach działania 3.10 Ochrona bioróżnorodności na obszarach poza formami ochrony przyrody

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Podstawowe zasady dotyczące naboru

- termin naboru projektu: **03.04.2025r. - 29.05.2025r.**
- kwota dofinansowania: **39 754 460,00 PLN**
- typ naboru: **konkurencyjny**
- Wnioskodawcy: **administracja publiczna, instytucje nauki i edukacji, organizacje społeczne i związki wyznaniowe, służby publiczne**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy projektów i warunki dofinansowania (1)

- działania ochronne mające na celu zachowanie lub przywrócenie właściwego stanu siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, grzybów, zwierząt
- monitoring siedlisk przyrodniczych i gatunków roślin, grzybów, zwierząt jako element projektu ochrony bioróżnorodności
- zwalczanie inwazyjnych gatunków flory i fauny, jako element projektu ochrony bioróżnorodności
- rozbudowa i doposażenie ośrodków rehabilitacji dzikich zwierząt
- przebudowa/remont ośrodków edukacji ekologicznej, w tym doposażenie zaplecza dydaktycznego

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Typy projektów i warunki dofinansowania (2)

- budowa, rozwój ośrodków oraz centrów ochrony różnorodności biologicznej w oparciu o gatunki rodzime na obszarach miejskich i pozamiejskich, np. banków genowych, ogrodów botanicznych oraz parków miejskich służących ochronie i zwiększaniu różnorodności biologicznej
- rozwój infrastruktury związanej z właściwym ukierunkowaniem ruchu turystycznego na obszarach cennych przyrodniczo służącej ograniczeniu antropopresji i degradacji środowiska
- opracowanie inwentaryzacji przyrodniczej obszaru realizacji projektu ochrony bioróżnorodności jako element projektu
- remediacja terenów zanieczyszczonych oraz rekultywacja terenów zdegradowanych działalnością gospodarczą

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Praca warsztatowa z grupą w zakresie wybranych elementów wniosku o dofinansowanie z działania 3.9

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Analiza załączników do wniosku o dofinansowanie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Załączniki do wniosku (1)

- wszystkie załączniki (za wyjątkiem tych w formacie xls,xlsx) powinny zostać podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym przez Wnioskodawcę lub osobę upoważnioną do reprezentowania Wnioskodawcy
- ponadto załączniki przekazane w inny sposób niż za pośrednictwem aplikacji WOD2021 będą traktowane jako nieprzedłożone
- w aplikacji WOD2021 można załączyć pliki w rozmiarze do 25 MB. Jeżeli wielkość pliku przekroczy 25 MB, należy go podzielić i dodać kolejną część w ramach załącznika „Inny dokument przedkładany przez wnioskodawcę” lub skompresować
- każdy z dokumentów po przekształceniu w formę elektroniczną musi stanowić odrębny plik, któremu należy nadać nazwę, a także numer zgodny z kolejnością i numeracją załączników we wniosku o dofinansowanie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wymagane załączniki (1)

- pismo przewodnie
- studium wykonalności
- analiza finansowo-ekonomiczna (zgodnie z wzorem FEL)
- formularz do wniosku o dofinansowanie w zakresie OOŚ
- zaświadczenie organu odpowiedzialnego za monitorowanie obszarów sieci Natura 2000
- informacja właściwego organu odpowiedzialnego za gospodarkę wodną
- dokumentacja środowiskowa – postanowienia/opinie/decyzje uzyskane w toku postępowania w sprawie OOŚ
- zezwolenia na usunięcie drzew i krzewów – jeżeli dotyczy
- zezwolenie na odstępstwa od zakazów niszczenia siedlisk i gniazd chronionych gatunków – jeżeli dotyczy
- kopia zawartej umowy partnerskiej (porozumienia) - jeśli dotyczy

Wymagane załączniki (2)

- zezwolenie na realizację inwestycji
- dokumentacja techniczna w zakresie realizowanej inwestycji lub/i specyfikacja techniczna zakupywanego oprogramowania/ sprzętu/usług oraz plan rozmieszczenia sprzętu
- wyciąg z kosztorysu inwestorskiego
- oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane
- oświadczenie o prawie do dysponowania nieruchomością na cele realizacji projektu
- dokumenty wnioskodawcy potwierdzające zapewnienie środków finansowych niezbędnych dla prawidłowej realizacji projektu
- bilans za ostatni rok (potwierdzony przez głównego księgowego lub biegłego rewidenta) zgodnie z przepisami o rachunkowości, w przypadku jst – opinia składu orzekającego RIO o sprawozdaniu z wykonania budżetu za rok poprzedni/dokumenty finansowe przedsiębiorcy.
- rachunek zysków i strat

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wymagane załączniki (3)

- umowa o prowadzenie rachunku bankowego dla projektu
- harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji projektu
- statuty jednostek, umowy lub akty założycielskie spółek
- oświadczenie wnioskodawcy/partnera projektu o konieczności przestrzegania zasad horyzontalnych
- oświadczenie o zachowaniu przez projekt zasady neutralności technologicznej
- oświadczenie wnioskodawcy o świadomości skutków niezachowania wskazanej formy komunikacji
- wniosek o dodanie osoby zarządzającej projektem
- oświadczenie o statusie przedsiębiorstwa - Oświadczenie wnioskodawcy o spełnianiu kryteriów MŚP (zgodnie z wzorem IZ FEL) wraz z załącznikami

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wymagane załączniki (4)

- oświadczenie o statusie przedsiębiorstwa - Oświadczenie partnera projektu o spełnianiu kryteriów MŚP (zgodnie z wzorem IZ FEL) wraz z załącznikami
- oświadczenie o statusie przedsiębiorstwa - Oświadczenie wnioskodawcy o statusie dużego przedsiębiorstwa
- oświadczenie o statusie przedsiębiorstwa - Oświadczenie partnera projektu o statusie dużego przedsiębiorstwa
- formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc de minimis
- formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc inną niż pomoc w rolnictwie lub rybołówstwie, pomoc de minimis lub pomoc de minimis w rolnictwie lub rybołówstwie
- oświadczenie wnioskodawcy o uzyskanej pomocy de minimis

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wymagane załączniki (5)

- oświadczenie partnera projektu o otrzymanej pomocy de minimis
- oświadczenie dotyczące kumulacji pomocy
- oświadczenie dotyczące sytuacji ekonomicznej
- oświadczenie wnioskodawcy o kwalifikowalności podatku VAT
- oświadczenie wnioskodawcy/partnera dotyczące możliwości ubiegania się o wsparcie funduszy strukturalnych
- dokumenty potwierdzające podstawę lokalizacji projektu
- zgoda właściwego konserwatora zabytków na prowadzenie prac, w zakresie jaki opisany jest dokumentacją projektową
- pisemne upoważnienie/pełnomocnictwo do podpisania załączników w przypadku gdy wniosek jest podpisany przez osobę/ osoby inne niż prawnie upoważnione do reprezentowania wnioskodawcy

Wymagane załączniki (6)

- oświadczenie, że wnioskodawca/partner realizował projekt zgodnie z prawem polskim i unijnym – jeżeli realizacja rozpoczęła się przed złożeniem wniosku o dofinansowanie
- oświadczenie wnioskodawcy dotyczące kwalifikowalności wydatków i niestosowania podwójnego finansowania
- oświadczenie o zgodności tytułów (o ile dotyczy) – w przypadku niespójności tytułu projektu pomiędzy wnioskiem o dofinansowanie, a załącznikami
- oświadczenie wnioskodawcy dotyczące przesłanki wykluczenia z art. 5k i art. 5l Rozporządzenia Rady (UE) nr 833/2014 oraz art. 7 ust. 1 Ustawy o szczególnych rozwiązaniach w zakresie przeciwdziałania wspieraniu agresji na Ukrainę oraz służących ochronie bezpieczeństwa narodowego
- oświadczenie wnioskodawcy o konieczności dokonania oceny wrażliwości zmiany klimatu i ryzyka zmian klimatu

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wymagane załączniki (7)

- dokument potwierdzający objęcie danego obszaru formą ochrony przyrody
- opinia organów ochrony przyrody odpowiedzialnych za ochronę na obszarze objętym wnioskiem – jeżeli dotyczy
- opis zakresu działań w odniesieniu do zgodności zaplanowanych działań do realizacji z planami ochrony i aktami prawa miejscowego
- inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza – jeżeli dotyczy
- dokumentacja potwierdzająca występowanie inwazyjnych gatunków obcych na obszarze objętym wnioskiem o dofinansowanie - jeśli dotyczy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wymagane załączniki (8)

- dokument potwierdzający, że podmiot odpowiedzialny za degradację terenu czy też nielegalne składowanie odpadów nie może być zidentyfikowany lub nie może zostać obciążony odpowiedzialnością za sfinansowanie remediacji lub rekultywacji – jeśli dotyczy
- opis wykorzystania obiektów budowlanych i wyposażenia, nie związanych bezpośrednio z ochroną gatunków zagrożonych i siedlisk, pod kątem ochrony przyrody, utrzymania i zwiększania różnorodności biologicznej – jeśli dotyczy
- zaświadczenie wydane przez organ uprawniony o posiadaniu przez Wnioskodawcę osobowości prawnej (dotyczy kościołów i związków wyznaniowych).

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasady promocji projektów i wykaz pomniejszych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najistotniejsze dokumenty

- podręcznik wnioskodawcy i beneficjenta Funduszy Europejskich na lata 2021-2027 w zakresie informacji i promocji
- wykaz pomniejszych dofinansowania w zakresie obowiązków komunikacyjnych beneficjentów
- księga Tożsamości Wizualnej marki Fundusze Europejskie 2021-2027
- strategia komunikacji Funduszy Europejskich na lata 2021-2027

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Obowiązki beneficjenta

- oznaczenie dokumentów, publikacji
- oznaczenie produktów / sprzętu / aparatury - naklejki
- oznaczenie miejsca realizacji projektu - tablica (powyżej 500 tys euro) lub plakat (poniżej 500 tys euro) w zależności od wartości całkowitych wydatków
- informacja na stronie internetowej oraz w mediach społecznościowych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Tablice - przykład

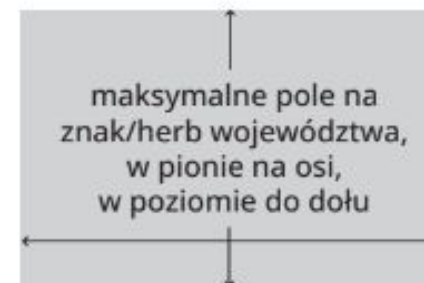
Fundusze
Europejskie

Dofinansowane przez
Unię Europejską

[To jest miejsce na tytuł projektu
w jednym, dwóch lub trzech
wierszach]

Beneficjent: [Nazwa beneficjenta do uzupełnienia
w jednym lub dwóch wierszach]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Plakat - przykład

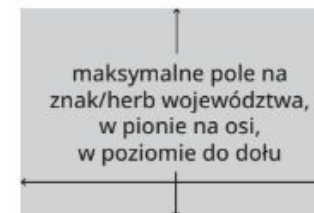
Fundusze
Europejskie

Dofinansowane przez
Unię Europejską

[Nazwa beneficjenta do uzupełnienia]
realizuje projekt [tytuł projektu do
uzupełnienia]

Dofinansowanie projektu z UE:
[kwota w PLN do uzupełnienia]

www.mapadotacji.gov.pl

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Naklejka - przykład

Fundusze Europejskie

**Zakup współfinansowany ze środków
Unii Europejskiej**

Fundusze
Europejskie

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Strona internetowa i media społecznościowe

- tytuł projektu lub jego skrócona nazwa (maksymalnie 150 znaków)
- podkreślenie faktu otrzymania wsparcia finansowego z Unii Europejskiej czyli: znak Funduszy Europejskich, znak barw Rzeczypospolitej Polskiej i znak Unii Europejskiej
- zadania, działania, które będą realizowane w projekcie (opis, co zostanie zrobione, zakupione)
- grupy docelowe (do kogo skierowany jest projekt, kto z niego skorzysta)
- cel lub cele projektu
- efekty, rezultaty projektu (jeśli opis zadań, działań nie zawiera opisu efektów, rezultatów)
- wartość projektu (całkowity koszt projektu)
- wysokość wkładu Funduszy Europejskich
- hasztagi: #FunduszeUE lub #FunduszeEuropejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Najważniejsze zmiany

- na produktach, sprzęcie, pojazdach, aparaturze powstałych lub zakupionych w projekcie, konieczność umieszczenia trwałych naklejek
- obniżenie kwoty dla której istnieje konieczność umieszczenia tablicy informacyjnej
- obligatoryjne umieszczenie opisu projektu w mediach społecznościowych
- jeżeli projekt ma znaczenie strategiczne lub jego całkowity koszt przekracza 10 mln euro, należy zorganizować wydarzenie lub działanie informacyjno-promocyjne
- pomniejszenia dofinansowania za brak stosowania działań promocyjnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Wykaz pomniejszych dofinansowania

- brak opisu projektu na oficjalnej stronie internetowej Beneficjenta, jeśli ją posiada lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- brak opisu projektu na stronach mediów społecznościowych Beneficjenta lub brak w umieszczonym opisie informacji o fakcie otrzymania wsparcia (0,5%)
- nie umieszczenie znaku Funduszy Europejskich, znaku barw Rzeczypospolitej Polskiej i znaku Unii Europejskiej w którymkolwiek działaniu, dokumencie, materiale (0,25%)
- nie umieszczenie tablicy, przynajmniej jednego plakatu lub elektronicznego wyświetlacza (0,5%), umieszczenie tablicy informacyjnej niezgodnie z wzorem określonym w załączniku do Umowy, umieszczenie tablicy informacyjnej w miejscu niewidocznym lub mało widocznym dla społeczeństwa (0,25%)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Kryteria horyzontalne

- kryteria równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami
- kryteria równości kobiet i mężczyzn
- kryteria zrównoważonego rozwoju i DNSH
- zgodność z Kartą Praw Podstawowych Unii Europejskiej
- zgodność z Konwencją o Prawach Osób Niepełnosprawnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości szans i niedyskryminacji (1)

- wdrożenie działań umożliwiających wszystkim osobom **sprawiedliwe i pełne uczestnictwo we wszystkich dziedzinach życia**, bez względu na ich płeć, rasę, kolor skóry, pochodzenie etniczne lub społeczne, cechy genetyczne, język, religię lub przekonania, poglądy polityczne lub wszelkie inne poglądy, przynależność do mniejszości narodowej, majątek, urodzenie, niepełnosprawność, wiek lub orientację seksualną
- realizacja zasady równości szans i niedyskryminacji oznacza, że wszystkie osoby **w równym stopniu mogą korzystać** z produktów i usług, które powstaną dzięki Programowi

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości szans i niedyskryminacji (2)

Czy z produktów i usług, które powstaną w ramach projektu, będą korzystać ludzie?

Kto dokładnie będzie z nich korzystał? Do jakich grup społecznych należą te osoby?

Na jakie trudności i bariery mogą napotykać te osoby podczas korzystania z produktów i usług projektu?

Jakie rozwiązania można wprowadzić, aby zapewnić pełny dostęp do produktów i usług projektu?

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości szans i niedyskryminacji (3)

Przykładowe rozwiązania i działania wspierające realizację zasady równości szans i niedyskryminacji **w ramach zarządzania personelem projektu:**

- wypracowanie oraz wdrożenie procedur przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy
- wypracowanie i wdrożenie w miejscu pracy rozwiązań w zakresie work-life balance
- przeszkolenie wszystkich zatrudnionych osób w zakresie przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy
- przeprowadzenie audytu w miejscu pracy pod kątem równego traktowania w miejscu pracy
- uwzględnienie w ramach szkoleń BHP zagadnień dotyczących równego traktowania w miejscu pracy

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości kobiet i mężczyzn (1)

- wdrożenie działań mających na celu osiągnięcie stanu, w którym kobietom i mężczyznom przypisuje się **taką samą wartość społeczną, równe prawa i równe obowiązki**. To również stan, w którym kobiety i mężczyźni mają równy dostęp do korzystania z zasobów. Zasada ta ma gwarantować możliwość wyboru drogi życiowej bez ograniczeń wynikających ze stereotypów płci
- projekt można uznać za **neutralny wobec zasady równości kobiet i mężczyzn**, jeśli z produktów i usług wypracowanych w projekcie **nie będą korzystać** ludzie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości kobiet i mężczyzn (2)

Ogólne rekomendacje dla wnioskodawców i beneficjentów:

- weryfikacja, czy w projekcie będzie występować grupa bezpośrednich lub pośrednich użytkowniczek i użytkowników produktów bądź usług
- analiza grupy bezpośrednich lub pośrednich użytkowniczek i użytkowników pod kątem struktury płci. Wskazanie ewentualnych nierówności związanych z płcią. Jeżeli projekt rozlicza wydatki personalne, to opis ten powinien dotyczyć także struktury zatrudnienia wnioskodawcy
- określenie specyficznych potrzeb kobiet i mężczyzn, jakie wynikają ze zidentyfikowanych barier

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości kobiet i mężczyzn (3)

- zaplanowanie działań, które przyczynią się do wyrównania szans płci będącej w gorszym położeniu. Jeśli w projekcie zdiagnozowano konkretne nierówności, działania te powinny być ukierunkowane na ich eliminację – przykładowo – przez zaspokojenie potrzeb płci niedoreprezentowanej
- uwzględnienie w projekcie wydatków zapewniających realizację działań o charakterze równościowym (na przykład szkoleń równościowych, kampanii informacyjnych, opieki nad dzieckiem w trakcie szkoleń). Jeżeli działania te są realizowane bezpłatnie – wyjaśnienie, jak zostanie zapewnione ich wdrożenie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada równości kobiet i mężczyzn (4)

- opisanie we wniosku o dofinansowanie **ustaleń przeprowadzonej analizy** sytuacji kobiet i mężczyzn oraz działań, które służą eliminacji barier lub – jeżeli nie określono nierówności – wspieraniu istniejącej równowagi między kobietami i mężczyznami
- jeżeli projekt ma charakter neutralny, **konieczne jest uzasadnienie**, dlaczego projekt nie jest w stanie zrealizować żadnych działań na rzecz równości kobiet i mężczyzn. Projekt neutralny to taki, którego produkty i usługi nie są związane z użytkowniczkami i użytkownikami projektu, oraz taki, który nie przewiduje rozliczenia wydatków personalnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady błędnych opisów (1)

- „Projekt jest zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn, ponieważ jego produkty będą powszechnie dostępne, tak samo dla mężczyzn, jak i dla kobiet. Nikogo nie będziemy dyskryminować”

Przedstawiony opis jest **zbyt ogólny**, brakuje tutaj danych dotyczących grupy użytkowników i użytkowników oraz zidentyfikowanych potrzeb lub barier w zakresie dostępu do produktów bądź usług projektowych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady błędnych opisów (2)

- „Projekt jest zgodny z zasadą równości kobiet i mężczyzn. Zostanie zapewniony równy udział kobiet i mężczyzn”
- zgodność z zasadą **nie zawsze oznacza równy udział** kobiet i mężczyzn. Takie sformułowanie wymaga szerszego uzasadnienia, w tym odniesienia się do statystyk czy przeprowadzonych analiz. Udział powinien być adekwatny do proporcji płci w grupie potencjalnych użytkowników i użytkowników lub zwiększający udział płci niedoreprezentowanej (jeśli jest to uzasadnione specyfiką projektu)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Karta Praw Podstawowych (1)

W celu zapewnienia zgodności projektu z poszczególnymi postanowieniami Karty praw podstawowych beneficjenci mają możliwość zastosowania w podpisywanych z wykonawcami i podwykonawcami umowach **klauzul społecznych**, które uwzględniają aspekty społeczne. Klauzule te są uregulowane między innymi w artykułach 94-96 Ustawy z dnia 11 września 2019 roku Prawo zamówień publicznych.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Karta Praw Podstawowych (2)

Aby zmniejszyć ryzyko dyskryminacji, pracodawcy mogą wdrażać różne rozwiązania zapobiegające takiemu ryzyku i zwiększające inkluzywność miejsca pracy.

Na rozwiązania te składają się między innymi: procedury przeciwdziałania dyskryminacji i mobbingowi w miejscu pracy, szkolenia antydyskryminacyjne i antymobbingowe dla zatrudnionych osób, powoływanie osób zaufanych do zgłaszania przypadków dyskryminacji.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Społeczne zamówienia publiczne

Oznaczają zamówienia, w ramach których bierze się pod uwagę, co najmniej jeden z następujących aspektów społecznych:

- promocja godnej pracy
- poszanowanie praw człowieka i prawa pracy
- wsparcie społecznego włączania (w tym osób z niepełnosprawnościami)
- promocja równych szans oraz standardów dostępności
- włączanie zrównoważonych kryteriów wraz z uwzględnieniem kwestii uczciwego i etycznego handlu
- szersze dobrowolne przestrzeganie zasad społecznej odpowiedzialności biznesu (CSR, ang. corporate social responsibility)

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Ochrona danych osobowych

- wskazanie posiadania procedury w zakresie ochrony danych osobowych
- wskazanie wdrożonych środków technicznych i organizacyjnych zapewniających bezpieczeństwo danych osobowych (na przykład polityka bezpieczeństwa IT, procedury szyfrowania danych, polityka zarządzania hasłami)
- wskazanie posiadania umów powierzenia przetwarzania danych z podmiotami zewnętrznymi
- wskazanie posiadania procedury zgłaszania i zarządzania naruszeniami ochrony danych osobowych
- zaplanowanie w projekcie przeprowadzenia audytu cyberbezpieczeństwa

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (1)

Przykład klauzuli społecznej **dotyczącej warunków pracy** (artykuł 94 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się, że wszystkie osoby wykonujące pracę przy realizacji niniejszego zamówienia na podstawie umowy o pracę będą otrzymywały wynagrodzenie nie niższe niż minimalne wynagrodzenie za pracę (określone na podstawie przepisów prawa pracy) oraz będą miały zapewnione odpowiednie warunki pracy zgodne z przepisami BHP.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (2)

Przykład klauzuli społecznej **dotyczącej zatrudniania osób z grup wykluczonych społecznie** (artykuł 95 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się, że przy realizacji niniejszego zamówienia co najmniej X% (na przykład 10%) osób zatrudnionych do realizacji zamówienia będą stanowiły osoby należące do grup wykluczonych społecznie, w szczególności będą to osoby bezrobotne, osoby z niepełnosprawnościami, osoby zagrożone wykluczeniem społecznym (na przykład wychodzące z systemu pieczy zastępczej lub osoby opuszczające zakłady karne).”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (3)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **promocji równości** (artykuł 96 Prawa zamówień publicznych): „Wykonawca zobowiązuje się do wdrożenia polityki równego traktowania i zakazu dyskryminacji w zatrudnieniu, w szczególności do stosowania zasady równości płci i równości wynagrodzeń za pracę tej samej wartości. Wykonawca zobowiązuje się również do stosowania zasad niedyskryminacji ze względu na płeć, wiek, niepełnosprawność, orientację seksualną, tożsamość płciową, rasę, narodowość, pochodzenie etniczne oraz religię.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (4)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **warunków pracy szanujących godność zatrudnionych osób**: „Wykonawca zapewnia, że wszystkie osoby zatrudnione do realizacji zamówienia będą pracować w warunkach szanujących ich godność, zdrowie oraz bezpieczeństwo, zgodnie z normami BHP. W przypadku wykrycia naruszeń tych standardów wykonawca będzie zobowiązany do natychmiastowego ich usunięcia pod rygorem nałożenia kary umownej.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady klauzul społecznych (5)

Przykład klauzuli społecznej dotyczącej **zatrudniania na podstawie umowy o pracę**:

„Zamawiający wymaga, aby wszystkie osoby wykonujące czynności bezpośrednio związane z realizacją przedmiotu zamówienia, które polegają na świadczeniu pracy określonej w artykule 22 §1 Kodeksu pracy, były zatrudnione przez Wykonawcę na podstawie umowy o pracę.”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady rozwiązań (1)

Przykłady rozwiązań i wymagań w celu zapewnienia zgodności projektu z artykułem 7

Poszanowanie życia prywatnego i rodzinnego:

- **ograniczenie godzin pracy** – prace budowlane są prowadzone od siódmej do dziewiętnastej. W sytuacjach awaryjnych, wymagających przedłużenia godzin pracy, jest uzyskiwana zgoda lokalnych władz i są stosowane środki ochrony osób mieszkających
- **konsultacje z mieszkankami i mieszkańcami** – przed rozpoczęciem prac są organizowane spotkania z mieszkankami i mieszkańcami, na których omawia się harmonogram, potencjalne uciążliwości i środki zapobiegawcze, umożliwia się także zgłaszanie uwag i sugestii

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady rozwiązań (2)

- **monitoring poziomu hałasu i zapylenia** – na placu budowy instaluje się urządzenia monitorujące poziom hałasu i zapylenia. W wypadku przekroczenia norm prace wstrzymuje się do momentu wprowadzenia środków zaradczych
- **zielone korytarze** – są tworzone obszary buforowe z roślinnością wokół placu budowy, które pomagają w absorpcji hałasu i pyłu
- **komunikacja i informacja** – mieszkanki i mieszkańcy są regularnie informowani o postępach prac, harmonogramach i zmianach (biuletyny, e-maile, aplikacja mobilna). Osoby te mogą zgłaszać obawy, korzystając ze specjalnej linii telefonicznej

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki

Polska Grupa Energetyczna, jeden z największych pracodawców w Polsce, wdraża różne dobre praktyki w zakresie zgodności z prawem pracy oraz unikania nadużywania umów cywilnoprawnych. Firma wdrożyła system zgłaszania naruszeń, który umożliwia pracownikom i pracownikom anonimowe zgłaszanie przypadków niewłaściwego stosowania umów cywilnoprawnych. Przedstawione rozwiązanie może zapewnić **zgodność z artykułem 31 Należyte i sprawiedliwe warunki pracy.**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykłady naruszeń KPP

Przykładem naruszenia postanowień Karty praw podstawowych, a dokładniej artykułu 5 Zakaz niewolnictwa pracy przymusowej jest sytuacja, w której beneficjent do realizacji zadania w ramach projektu zatrudnia podwykonawcę korzystającego z pracy przymusowej osób nieposiadających polskich dokumentów tożsamości.

Podwykonawca zatrudnia osoby „na czarno”, straszy wydaniem tych osób organom państwa, nie zapewnia bezpiecznych warunków pracy oraz stosuje inne formy zastraszania i szantażu, które **mogą być określone jako handel ludźmi**.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Konwencja o prawach osób niepełnosprawnych

- **projektowanie uniwersalne** oznacza projektowanie produktów, środowiska, programów i usług w taki sposób, by były użyteczne dla wszystkich w możliwie największym stopniu bez potrzeby adaptacji lub specjalistycznego projektowania. Projektowanie uniwersalne nie wyklucza pomocy technicznych dla szczególnych grup osób niepełnosprawnych, jeśli jest to potrzebne
- **racjonalne usprawnienie** oznacza konieczne i odpowiednie zmiany oraz dostosowania, nie nakładające nieproporcjonalnego lub nadmiernego obciążenia, jeśli jest to potrzebne w konkretnym przypadku, w celu zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami możliwości korzystania z wszelkich praw człowieka i podstawowych wolności oraz ich wykonywania na zasadzie równości z innymi osobami

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (1)

- określenie, czy w projekcie występują – w sposób bezpośredni lub pośredni – użytkowniczki i użytkownicy projektu. W wypadku występowania użytkowniczek i użytkowników projektu **przeprowadzenie wstępnej analizy** wpływu projektu na osoby z niepełnosprawnościami. Analiza powinna wskazywać specyficzne trudności i bariery, jakie mogą napotkać osoby z różnymi potrzebami – na przykład osoby z niepełnosprawnością ruchową, sensoryczną (wzrok, słuch), osoby z niepełnosprawnością intelektualną – w kontakcie z projektem i jego rezultatami. Pomocne mogą być opisy barier wynikających z różnych niepełnosprawności, zawarte w standardach dostępności, stanowiących Załącznik nr 2 do “Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach Funduszy Europejskich na lata 2021-2027”

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (2)

- przeprowadzenie **wstępnego audytu dostępności projektu** i proponowanych rozwiązań. Audyt może polegać na konsultacji projektowanych produktów i usług z osobami reprezentującymi środowisko osób z niepełnosprawnością
- zaplanowanie **konkretnych rozwiązań i działań** podejmowanych w projekcie w celu zaspokojenia zidentyfikowanych potrzeb osób z niepełnosprawnościami
- zapewnienie, że projekt jest zgodny ze standardami dostępności. Wskazanie, **jak jest realizowana zasada projektowania uniwersalnego**, ewentualnie racjonalnych usprawnień

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (3)

- zaplanowanie w projekcie **audytów dostępności**, które zostaną przeprowadzone przynajmniej dwa razy: w trakcie projektu i przed jego zakończeniem. Opisanie sposobu przeprowadzenia audytu, zaangażowania osób z niepełnosprawnościami i organizacji reprezentujących takie osoby. Zaplanowanie stosowanych środków na ten cel w budżecie projektu
- **uwzględnienie w projekcie wydatków** zapewniających dostępność produktów i usług. Wydatki te powinny obejmować nie tylko koszty audytów dostępności, ale także koszty zapewnienia dostępności działań informacyjno-promocyjnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

KPON - rekomendacje (4)

- jeżeli w projekcie nie występują użytkownicy i użytkownicy produktów i usług, projekt można uznać za neutralny wobec Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych. Niemniej jednak, jeżeli projekt przewiduje rozliczanie wydatków osobowych, należy opisać, w jaki sposób zostanie zapewniona zgodność z tą konwencją **na poziomie zarządzania zespołem** projektowym
- **upublicznienie** informacji o możliwości zgłaszania do Instytucji Zarządzającej, Instytucji Pośredniczących lub Instytucji Wdrażających podejrzenia o niezgodności projektu lub działań beneficjenta z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dobre praktyki w zakresie KPON

Najlepszym i najskuteczniejszym sposobem rozpoznania potrzeb osób z niepełnosprawnościami jest **rozmowa i konsultacja** z przedstawicielkami i przedstawicielami tej grupy. Być może osoby z niepełnosprawnościami mają potrzeby, które są dla nich szczególnie ważne, ale też trudne do rozpoznania przez innych?

Warto także zbierać informacje od ekspertek i ekspertów w zakresie dostępności – to oni są skarbnicą rozwiązań pozwalających usunąć zidentyfikowane bariery. Przykładem zastosowania tego narzędzia jest **spacer konsultacyjny**, który został zorganizowany w okolicy Dworca Wileńskiego w Warszawie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykład błędnych opisów KPON (1)

We wniosku o dofinansowanie ujęto opis zgodności z Konwencją o prawach osób niepełnosprawnych: „Projekt zakłada wdrożenie rozwiązań zgodnych z artykułem 9 Konwencji o Prawach Osób Niepełnosprawnych, w celu zapewnienia dostępności fizycznej i komunikacyjnej dla osób z różnymi niepełnosprawnościami. W ramach działań projektowych zostaną zastosowane standardy zgodne z wytycznymi konwencji, uwzględniając potrzeby osób z niepełnosprawnościami ruchowymi, wzrokowymi i słuchowymi. Przeprowadzone będą konsultacje społeczne, aby dostosować rozwiązania do lokalnych uwarunkowań”.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Przykład błędnych opisów KPON (2)

- opis ten jest niejasny i mało precyzyjny, ponieważ nie określa dokładnie, jakie konkretne rozwiązania będą wdrożone w celu zapewnienia dostępności
- brak informacji, które konkretnie standardy będą stosowane. Brak informacji o zaplanowanych audytach dostępności. Z opisu we wniosku o dofinansowanie nie wynika: kto dokładnie będzie uczestniczył w konsultacjach, jak będą one przeprowadzane i w jaki sposób ich wyniki wpłyną na realizację projektu
- nie zostało wyjaśnione, co dokładnie oznacza określenie „lokalne uwarunkowania” i jak zostaną one uwzględnione w projekcie. Brak konkretnych pozycji budżetowych przeznaczonych na zakup sprzętu, szkolenia personelu oraz adaptację infrastruktury
- wniosek o dofinansowanie **powinien być skierowany do uzupełnienia lub do poprawy**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Zasada „nie czyń znaczącej szkody” DNSH

Zgodność z zasadą „nie czyń znaczącej szkody” (zasadą DNSH) oceniana jest w odniesieniu do celów środowiskowych:

- łagodzenie zmian klimatu
- adaptacja do zmian klimatu
- odpowiednie użytkowanie i ochrona zasobów wodnych i morskich
- gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling
- zapobieganie i kontrola zanieczyszczeń powietrza, wody lub ziemi
- ochrona i odtwarzanie bioróżnorodności i ekosystemów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cel 1 - Łagodzenie zmian klimatu

Dokumentami potwierdzającymi wdrożenie warunków DNSH mogą być m.in.:

- analizy śladu węglowego dla procesów i produktów
- sprawozdania roczne emisji gazów cieplarnianych sporządzane w ramach istniejących systemów raportowania zewnętrznego (np. EU-ETS, E-PRTR)
- raporty realizacji celów środowiskowych w ramach systemu ISO-14001, o ile wśród celów zdefiniowano ograniczenie emisji gazów cieplarnianych
- wyniki audytów energetycznych

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cel 2 - Adaptacja do zmian klimatu

Potwierdzeniem przestrzegania zasady DNSH tam, gdzie ma to uzasadnienie, mogą być analizy ryzyka klimatycznego oraz dane w zakresie zastosowanych przez beneficjenta rozwiązań opartych na zasobach przyrody (ang. „nature based solutions”, NBS).

Przykładowe rozwiązania NBS obejmują następujące przedsięwzięcia:

- magazynowanie (retencja) wód opadowych i roztopowych przez zieleń miejską
- ograniczenie zasięgu miejskiej wyspy ciepła dzięki rozbudowie parków i zielonej infrastruktury
- zieleń uliczna powodująca lokalne obniżenie temperatury powietrza podczas fal upałów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cel 3 - Zrównoważone wykorzystywanie i ochrona zasobów wodnych i morskich

Potwierdzeniem przestrzegania zasady DNSH, zgodnie z zaleceniami TEG61, może być dokumentacja wynikająca z obowiązków związanych z Dyrektywą Wodną i odpowiednimi przepisami krajowymi. Dokumentacja ta obejmuje m.in. pozwolenia wodno-prawne na regulację wód, na wykonanie i eksploatację urządzeń wodnych oraz na szczególne korzystanie z wód wraz ze stosownymi wnioskami o ich wydanie.

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cel 4 - Gospodarka o obiegu zamkniętym, w tym zapobieganie powstawaniu odpadów i recykling

- realizację zasady można monitorować poprzez prowadzenie pełnej sprawozdawczości odpadowej, zgodnej z obowiązującymi przepisami (system BDO – Baza danych o produktach i opakowaniach oraz o gospodarce odpadami)
- niezależnie od systemu BDO monitorowanie spełnienia warunków DNSH można realizować w oparciu o indywidualne bilanse odpadowo-materiałowe. Dotyczy to także sytuacji, gdy beneficjent nie jest objęty obowiązkiem sprawozdawczości BDO
- jeżeli beneficjent określił gospodarkę o obiegu zamkniętym (GOZ) jako istotny aspekt środowiskowy w ramach systemu zarządzania środowiskowego ISO-14001 – dokumentami potwierdzającymi w zakresie zasady DNSH mogą być również raporty realizacji celów środowiskowych

Cel 5 - Zapobieganie zanieczyszczeniom powietrza, wody lub gleby i ich kontrola

Dokumentami potwierdzającymi wdrożenie warunków DNSH mogą być m.in.:

- analizy spełniania wymagań konkluzji BAT
- pozwolenia zintegrowane wraz z dokumentacją aplikacyjną
- raporty w zakresie emisji zanieczyszczeń powietrza oraz emisji zanieczyszczeń do wód sporządzane w ramach krajowego systemu sprawozdawczości oraz systemu E-PRTR
- raporty realizacji celów środowiskowych w ramach systemu ISO-14001, o ile wśród celów zdefiniowano ograniczenie emisji zanieczyszczeń

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Cel 6 - Ochrona i odbudowa bioróżnorodności i ekosystemów

- zgodnie z zaleceniami TEG istotne jest dokumentowanie działań zapobiegawczych i minimalizujących oddziaływanie w zakresie fauny i flory, m.in. na etapie prac budowlanych
- jeżeli na etapie przygotowania inwestycji przeprowadzono analizę wariantów lokalizacyjnych pod kątem ochrony bioróżnorodności (np. dla inwestycji liniowych) – wyniki takiej analizy stanowią udokumentowanie podjętych działań zapobiegawczych
- dokumentami potwierdzającymi wdrożenie warunków DNSH mogą być również sprawozdania z wykonywania nadzoru przyrodniczego, jeżeli taki nadzór został wprowadzony na podstawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestycji lub innych przepisów

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Podstawy prawne

- wytyczne dotyczące realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027
- standard minimum realizacji zasady równości kobiet i mężczyzn w ramach projektów współfinansowanych z EFS+
- standardy dostępności dla polityki spójności 2021-2027
- wytyczne dotyczące zapewnienia poszanowania Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przy wdrażaniu europejskich funduszy strukturalnych i inwestycyjnych
- konwencja o prawach osób niepełnosprawnych Poradnik RPO
- nowy Europejski Bauhaus - piękno, zrównoważoność, wspólnota
- zgodność przedsięwzięć finansowanych ze środków Unii Europejskiej, w tym realizowanych w ramach Krajowego Planu Odbudowy i Zwiększania Odporności, z zasadą „nie czyni znaczącej szkody” - zasadą DNSH - PODRĘCZNIK DLA BENEFICJENTA

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

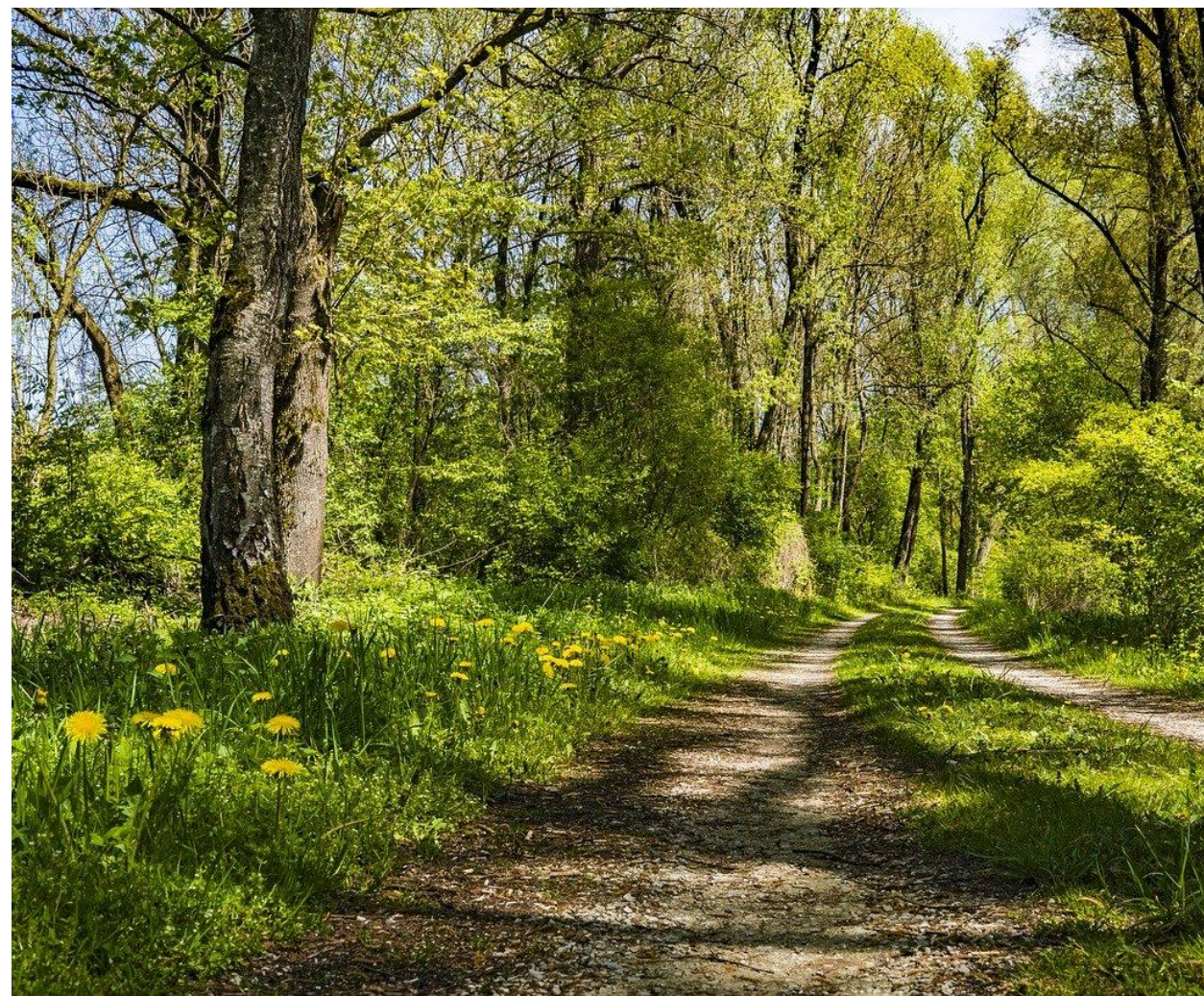

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Warto sprawdzić:

mapa dobrych praktyk / baza projektów

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl/dla-wnioskodawcow/mapa-dobrych-praktyk-baza-projektow/>

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

**Szkolenie finansowane jest w ramach projektu
PTFE.02.01-IZ.00-0001/23 pn. Centrum Wsparcia Beneficjenta (CWB)
– punkt informacyjno-doradczy dla podmiotów ubiegających się o
środki na finansowanie działań z zakresu ochrony bioróżnorodności
w PF 2021-2027**

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych

Dziękujemy za uwagę

**Zachęcamy do korzystania
z dostępnych źródeł finansowania
na ochronę przyrody**

<https://punktdlaprzyrody.lasy.gov.pl>

Fundusze Europejskie

Pomoc Techniczna
dla Funduszy Europejskich

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

Centrum Koordynacji
Projektów Środowiskowych